

Persbericht
6 juni 2023

Vanaf zaterdag 10 juni te zien Airborne Museum Hartenstein:

Tentoonstelling 'Gevlucht om te Vechten:

De Joodse Vluchtelingen van de 1st Airborne Division.'

“Een beschadigde shillingmunt, daar begint dit verhaal. Degenen die vaker oorlogsmusea bezoeken zullen bekend zijn met dit soort objecten: alledaagse voorwerpen die de klap van een kogel of granaatscherf hebben opgevangen en daarmee het leven van hun bezitter hebben gered. Ze laten zien hoe dun de grens tussen leven en dood kan zijn in een oorlog en illustreren het belang van de spelings van het lot.” - Conservator Jory Brentjens.

Op 17 september 1944 begon Operatie Market Garden, de grootste geallieerde luchtlandingsoperatie van de Tweede Wereldoorlog. De Britse 1st Airborne Division werd ingezet bij Arnhem. Wat veel mensen niet weten is dat onder deze eenheid zich eenentwintig Joodse Duitsers en Oostenrijkers bevonden. Zij waren in nazi-Duitsland opgegroeid, maar wisten in de jaren 30 naar Groot-Brittannië te vluchten en zich bij de Britse luchtlandingsstrijdkrachten aan te sluiten.

Deze eenentwintig mannen moesten nazi-Duitsland ontvluchten en lieten daarbij vrijwel al hun familie en bezittingen achter. Sommigen van hen hadden hun synagogen in vlammen zien opgaan of hadden in concentratiekampen gevangen gezeten.

In Groot-Brittannië werden hun pogingen een nieuw leven op te bouwen ruw onderbroken door de Duitse invasie van West-Europa. Het wantrouwen ten aanzien van Duitse en Oostenrijkse vluchtelingen nam toe en in juni 1940 besloot de Britse overheid hen te interneren. Vanuit deze Britse interneringskampen meldde een groot aantal vluchtelingen zich aan bij het Britse leger. Zo kwamen ze, via een lange omweg, met de Britse luchtlandingstroepen bij Arnhem terecht.

Harold Schilling

Harold Schilling was één van de 21 Joodse vluchtelingen die samen met de Britse luchtlandingstroepen in actie kwamen tijdens de Slag om Arnhem. Hij werd in 1922 geboren in München waar hij opgroeide met zijn broer Werner, zusje Theodora en ouders Theodor en Dora. Nadat de NSDAP in 1933 aan de macht was gekomen werd Duitsland voor Joden steeds onveiliger. In 1938 besloten Harolds ouders hem naar een kostschool in Schotland te sturen.

In april 1943 sloot Harold zich aan bij de Britse luchtlandingstroepen en kwam hij terecht bij de 2nd Independent Parachute Company waarmee hij diende in Noord-Afrika, Italië,

Noorwegen én Arnhem. In Arnhem werd hij geraakt door een Duitse sluipschutter. De shillingmunt die hij bij zich droeg ving de klap op en redde hiermee misschien wel zijn leven.

In 'Gevlucht om te Vechten' wordt de bijzondere geschiedenis van deze Joodse mannen verteld aan de hand van persoonlijke verhalen. De tentoonstelling is vanaf 10 juni 2023 t/m 25 februari 2024 te zien in het Airborne Museum Hartenstein.

Publicatie

Bij de tentoonstelling verschijnt een gelijknamige publicatie: *Gevlucht om te vechten. De Joodse vluchtelingen van de 1st Airborne Division*. Het boek is geschreven door conservator Jory Brentjens en te koop in de Museum Shop voor 24,95 euro.

Opening

De officiële opening van 'Gevlucht om te Vechten' is op donderdag 8 juni om 15.00. In de ochtend is er voor pers gelegenheid de tentoonstelling te bezichtigen en de conservator te spreken. Wenst u hierbij aanwezig te zijn? Neem dan contact op met Yvette Polman via ypolman@airbornemuseum.nl en 085 – 485 78 14.

Airborne Museum Hartenstein

De Slag om Arnhem, onderdeel van Operatie Market Garden, heeft grote impact gehad op het verloop van de Tweede Wereldoorlog. In het Airborne Museum vertellen we het verhaal van de Slag om Arnhem.

Het Airborne Museum is gevestigd in Villa Hartenstein, het hoofdkwartier van de Britten in september 1944. In het museum doorloop je stap voor stap de Slag om Arnhem, luister je naar de aangrijpende verhalen van Britse, Duitse en Poolse militairen en maak je kennis met burgers en hun bijzondere getuigenissen.

Airborne Museum at the Bridge

Airborne Museum at the Bridge is de museale dependance van het Airborne Museum at Hartenstein in Arnhem. Met fenomenaal uitzicht op de wereldberoemde John Frostbrug vertelt Airborne Museum at the Bridge de persoonlijke verhalen van de Britse luitenant John Grayburn, de Duitse Hauptsturmführer Viktor Eberhard Gräbner en de Nederlandse kapitein Jacob Groenewoud die op deze plek vochten en sneuvelden tijdens de Slag om Arnhem in september 1944. Airborne Museum at the Bridge is gratis te bezoeken.

Noot voor de redactie – niet voor publicatie

Voor vragen of het maken van een afspraak kan je contact opnemen met Yvette Polman, Marketing & Communicatie Airborne Museum. Zij is bereikbaar via ypolman@airbornemuseum.nl en 085 – 485 78 14.

Airborne Museum at Hartenstein
Utrechtseweg 232, 6862 AZ Oosterbeek

Airborne Museum at the Bridge
Rijnkade 150, 6811 HD Arnhem